

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

89.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 8-го Ноября — 1838 — Wilno. Wtorek. 8-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Октября.

Въ Высочайшемъ Его Императорскаго Величества Приказѣ, отданномъ, въ Царскомъ Селѣ, Октября 23-го дня, изображено:

„Государь Императоръ, изволивъ присутствовать, 16-го сего Октября, при открытіи триумфальныхъ воротъ, воздвигнутыхъ, у Московской заставы въ С. Петербургѣ, въ память подвиговъ Россійскихъ войскъ въ Персіи, Турціи и Польшѣ, въ 1826, 1827, 1828, 1829, 1830 и 1831 годахъ, и изъявивъ при семъ случаѣ вновь Монаршую благодарность Арміи, возобновляетъ также изъявленіе признательности Своей, за вѣрную службу и мужество Адмираламъ, Штабъ и Оберъ-Офицерамъ и нижнимъ чинамъ Флота Его Императорскаго Величества, участвовавшимъ въ послѣдней Турецкой кампаніи, равно какъ тѣмъ, кои были въ военныхъ дѣйствіяхъ противъ Персіанъ, на водахъ Каспійскихъ.“

— Высочайшею Грамотою отъ 15 Сентября Королевско-Прусскій Чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ при Вѣнскомъ Дворѣ, Гр. *Малтцанъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ знаками *Орденъ Св. Анны 1-й степени*.

— Высочайшими Грамотами отъ 17 (29) Іюля, Генералъ-Маіоры, Начальники Подвижныхъ Артиллерійскихъ парковъ Дѣйствующей Арміи, *Серпутовскій* и Командиръ Донскаго Казачьяго Н. 26-го полка, *Хрещатицкій*. Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава второй степени.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 23-го Октября, Его Святлость *Герцогъ Лейхтенбергскій*, принимается въ Россійскую службу, Генералъ-Маіоромъ, съ назначеніемъ Шефомъ Кіевского Гусарскаго полка.

— Тѣмъ же Приказомъ назначаются: Командиръ Образцоваго пѣхотнаго полка, Генералъ-Маіоръ *Люце*, состоятъ при Его Императорскомъ Высочествѣ Генералъ-Инспекторъ по Инженерной части. Командиръ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Жерковъ 1-й*, Командиромъ Образцоваго пѣхотнаго полка, съ состояніемъ по Арміи. Командиръ Полоцкаго Егерскаго полка, Генералъ-Маіоръ *Соймоновъ*, Командиромъ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи. Эстляндскаго Егерскаго полка Полковникъ *Жисаловъ*, Командиромъ Новоингермаладскаго Пѣхотнаго полка. Увольняется отъ службы по домашнимъ обстоятельствамъ, Адыютантъ Командующаго Резервными батареями 2-й и 3-й Артиллерійскихъ дивизій, Генералъ-Лейтенантъ *Ваксмута 1-го*, Лейбъ Гвардіи 2-й Артиллерійской бригады Капитанъ *Голенищевъ-Кутузовъ*, Полковникомъ и съ мундиромъ. (Р.И.)

— Высочайшимъ Приказомъ, 3-го Октября, произведенъ за отличіе оказанное при высадкѣ десантнаго отряда на восточный берегъ Чернаго Моря и въ дѣйствіяхъ противъ Горцевъ, состоящій по особымъ порученіямъ при Начальникѣ Главнаго Морскаго Штаба, Гвардейскаго Экипажа Капитанъ 1-го ранга *Серебряковъ* въ Контръ-Адмиралы, съ назначеніемъ въ Свиту Его Императорскаго Величества, Адыютантъ Начальника Главнаго Морскаго Штаба, Гвардейска-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 15-go Października.

W Najwyższym Jego CESARSKIEJ MOŚCI Rozkazie Dziennym, danym w Carskim-Siele, dnia 23 Października, wyrażono:

„CESARZ Jego MOŚĆ, raczywszy być obecnym, 16-go teraźn. Października, przy odkryciu bramy tryumfalnej, wystawionej, przy Moskiewskich rogatkach, w St. Petersburgu, na pamiątkę wielkich czynów wojsk Rosyjskich w Persyi, Turcyi i Polsce, w latach 1826, 1827, 1828, 1829, 1830 i 1831, i oświadczywszy przy tém zdarzeniu nanowu MONARSZĄ wdzięczność Armii, ponawia także wynurzenie wdzięczności za wierną służbę i mężstwo, Admiralom. Sztabu i Ober-Oficerom, i niższym rangom Floty Jego CESARSKIEJ MOŚCI, którzy uczestnikami byli w ostatniej kampanii Turецkiej, równie, jako i tym, którzy byli w działaniach wojennych przeciwko Persom, na Kaspijskich wodach.“

Przez Najwyższy Dyplomata, 15-go Września, Królewsko - Pruski Nadzwyczajny i Pełnomocny Minister przy dworze Wiedeńskim, Hrabia *Maltzahn*, Najłaskawiej udarowany znakami *Orderu Sw. Anny pierwszego stopnia*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 17 (29) Lipca, Jenerał-Majorowie, Naczelnik Ruchomych parków Artylleryjskich Armii Działającej, *Sierputowski* i Dowódzca Dońskiego półku Kozackiego N. 26-go, *Chreščaticki*. Najłaskawiej mianowani Kawalerami *Cesarского i Królewskiego Orderu Sw. Stanisława drugiego stopnia*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny pod dniem 23-m Października, Jasnie Oświecony Xiążę *Leuchtenbergski*, przyjęty do służby Rosyjskiej w randze Jenerał-Majora, z mianowaniem Szefem Kijowskiego półku Huzarów.

— Przez tenże Rozkaz Dzienny naznaczeni: Dowódzca Wzorowego półku pieszego, Jenerał-Major *Lutze*, zostawać przy Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI Jenerałnym Inspektorze części Inżyniernej. Dowódzca 2-ej brygady 3-ej dywizyi Pieszej, Jenerał-Major *Żerkow 1-szy*. Dowódzca Wzorowego półku Pieszego, z liczeniem się w Armii. Dowódzca Połockiego półku Strzelców, Jenerał-Major *Sojmonow*, Dowódzca 2-ej brygady 3-ej dywizyi Pieszej. Półkownik Estonskiego Półku Strzelców *Zigatow* Dowódzca Nowoingermanlandzkiego półku Pieszego. Uwolnieni ze służby dla domowych okoliczności, Adjutant Dowodzącego Odwodowemi bateriami 2-ej i 3-ej dywizyj Artylleryjskich, Jenerał-Perucznika *Waksmuta 1-go*, Kapitan 2-ej Artylleryjskiej brygady *Goleniszczew-Kutuzow*, w randze Półkownika z mundurem.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI z d. 3 b. m., zostający do szczególnych poleceń przy Naczelniku Sztabu głównego morskiego, Kapitan 1-ej klasy ekwipażu gwardyi *Serebrjakow*, za odznaczenie się przy wyładowaniu oddziału wojsk na wschodni brzeg Morza - Czarnego i w potyczkach z Góralami, mianowany został Kонтръ-Адмиралем, z przeznaczeniem do orszaku Jego CESARSKIEJ MOŚCI; Adjutant Naczelnika Sztabu Głównego Morskiego, Kapitan-Lejtnant ekwipażu Gwardyi von

го Экипажа Капитанъ-Лейтенантъ фонъ Глазенапъ 1-й назначенъ Флигель-Адъютантомъ къ Его Императорскому Величеству.

— Высочайшимъ Приказомъ отъ 8 Октября, Членъ Общаго Присутствія Артиллерійскаго Департамента Военнаго Министерства, Флигель-Адъютантъ, Лейбъ-Гвардіи Конной Артиллеріи Полковникъ Графъ Кушелевъ, назначается Исправляющимъ должность Вице-Директора того же Департамента, съ оставленіемъ въ званіи Флигель-Адъютанта.

— Государь Императоръ, въ слѣдствіе всеподданнѣйшаго доклада Г. Министра Народнаго Просвѣщенія объ отличномъ устройствѣ, найденномъ имъ въ Училищахъ Дерптскаго Ученнаго Округа, Всемилостивѣйше повелѣть соизволилъ: объявить Попечителю Дерптскаго Учебнаго Округа, Генералъ-Лейтенанту Крафстрему, особое Монаршее благоволеніе. Сверхъ сего 11-го Октября пожалованы Кавалерами: Ордена Св. Равноапостольнаго Князя Владимира четвертой степени: — Ректоръ Дерптскаго Университета, Ординарный Профессоръ Нейе; Ордена Св. Анны третьей степени: Ординарный Профессоръ Пироговъ и Директоръ Рижской Гимназіи, 7 класса Напирскій. Того же числа пожалованы Кавалерами Ордена Св. Анны третьей степени, Московскаго Университета Ординарный Профессоръ Иноземцевъ. (А. В.)

— Въ Высочайшемъ Указѣ за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ данномъ Правительствующему Сенату, 1-го Октября, изображено: „Уволивъ Московскаго Военнаго Генералъ-Губернатора, Генерала отъ Кавалеріи Князя Голицына, согласно съ просьбою его, на одинъ годъ за границу, для излеченія болѣзни, Повелѣваемъ: на время отсутствія его, возложить исполненіе обязанностей званія Военнаго Генералъ-Губернатора, на Московскаго Команданта Генералъ-Лейтенанта Стаала, Гражданскою же частію управлять Московскому Гражданскому Губернатору, на основаніи Свода Законовъ Тома 2-го, статьи 266“.

— По опредѣленію Правительствующаго Сената, объ испрошеніи Высочайшаго разрѣшенія, какимъ чиномъ слѣдуетъ именоваться Предсѣдателю Гродненской Уголовной Палаты Анисимову, Г. Министръ Юстиціи внесли записку по сему предмету въ Комитетъ Гг. Министровъ. — Его Императорское Величество, по положенію Комитета, 4-го сего Октября Высочайше повелѣть соизволилъ: 5-го класса Анисимова, который состоялъ въ 6-мъ и 5-мъ классахъ болѣе 11 лѣтъ, утвердить въ чинѣ Статскаго Совѣтника, со старшинствомъ со дня поступленія его Совѣтникомъ въ Гродненское Губернское Правленіе, т. е. съ 29 Ноября 1836 года.

— По Положенію Комитета Гг. Министровъ, состоявшемуся 23-го минувшаго Августа Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ: Въ видѣ опыта, распространить на шесть лѣтъ на Россійскіе корабли, начиная съ будущаго 1839 года, то же самое право, какимъ пользуются иностранныя суда въ отношеніи привоза и распродажи на счетъ шкиперовъ и матросовъ иностранныхъ товаровъ, на основаніи 425 и 426 статей Свода Уставовъ Таможенныхъ, дозволивъ имъ равномерно покупать у Россійскихъ купцовъ первыхъ двухъ гильдій Россійскіе товары, для отвоза за границу, съ тѣмъ однако же, чтобы таковой привозъ и вывозъ былъ дозволяемъ тѣмъ только шкиперамъ и матросамъ Россійскихъ кораблей, кои будутъ прѣзжать изъ-за границы, и выѣзжать за границу, а не изъ одного Россійскаго порта въ другой, и чтобы шкипера и матросы, замѣченные въ допущеніи другихъ лицъ, не платящихъ гильдейскихъ повинностей, къ производству подъ ихъ именемъ застрахованнаго торга, подвергаемы были, сверхъ установленнаго за сие денежнаго штрафа, по статьѣ 551 Свода Устава о пошлинахъ, лишенію навсегда права привозить отъ своего имени для продажи товары, равно какъ и закупать оныя.

— Императорская Россійская Академія, на основаніи своего Устава и по предложенію Г. Президента, избрала единогласно, въ 15-й день Октября сего 1838 года, въ Дѣйствительные свои Члены, Г. Тайнаго Совѣтника, Министра Юстиціи, Дмитрія Васильевича Дашкова. (С. II.)

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, въ слѣдствіе представленія Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ состоявшемуся, Высочайше повелѣть соизволилъ: опредѣлить въ Городъ Вильно Городоваго Архитектора, съ производствомъ ему жалованья, такъ же какъ и въ прочихъ городахъ, по тысячи двѣсти рублей въ годъ изъ городскихъ доходовъ и должность сію считать въ X классъ.

— Правительствующій Сенатъ слушалъ рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, касательно утвер-

Глазенапъ 1, мianowany został Fligel Adjutantem Jego Cesarskiej Mości.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 8-go Października, Członek Ogólnego Urzędu Artylleryjskiego Departamentu Ministerium Wojny, Skrzydłowy Adjutant, Półkownik Konnej Gwardyi Artylleryjskiej Hrabia Kuszelew, mianowany Sprawującym obowiązkiem Vice-Dyrektora tegoż Departamentu, z pozostaniem w nazwaniu Skrzydłowego Adjutanta.

— Cesarz Jego Mość, na skutek najuniższego przełożenia P. Ministra Narodowego Oświecenia, o odznaczając się urzędzeniu, znalezione przezeń w Szkołach Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Najtęskawiej rozkazać raczył: oświadczyć Kuratorowi Dorpackiego Okręgu Szkolnego, Jenerał Porucznikowi Kraftstremowi, szczególne Monarsze zadowolenie. Nadto 11-go Października mianowani zostali Kawalerami Orderu Sw. Równego z Apostołami Xiążęcia Włodzimierza czwartego stopnia: — Rektor Uniwersytetu Dorpackiego, Zwyczajny Professor Neye; Orderu Sw. Anny trzeciego stopnia: Zwyczajny Professor Pirohow i Dyrektor Gimnazjum Ryżskiego, 7-ej klasy Napierski. Dnia tegoż mianowany Kawalerem Orderu Sw. Anny trzeciego stopnia, Zwyczajny Professor Uniwersytetu Moskiewskiego, Inoziemcew. (G. S. P.)

— W Najwyższym ukazie, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, do Rządzącego Senatu, dnia 1 Października wydanym, wyrażono: „Uwolniliśmy Moskiewskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Jenerała Jazdy Xięcia Golicyna, stosownie do jego prośby, na rok jeden za granicę, dla poratowania zdrowia, Rozkazujemy: aby przez czas jego nieobecności, sprawowanie obowiązków Wojennego Jenerał-Gubernatora, poruczeniem było Komendantowi miasta Moskwy, Jenerał Porucznikowi Staal, a zarząd wydziałem cywilnym, Moskiewskiemu Cywilnemu Gubernatorowi, na zasadzie art. 266, Tomu 2, Połączenia Praw.“

— Z powodu postanowienia Rządzącego Senatu, względem wyjednania Monarszego rozstrzygnięcia na pytanie: jaką rangą ma się tytułować Prezes Grodzieńskiej Izby Sądu Kryminalnego Anisimow, P. Minister Sprawiedliwości przedstawił o tém Komitetowi PP. Ministrów, na którego zdanie Jego Cesarska Mość, d. 4 b. m. raczył rozkazać: 5 klasy Anisimowa, który zostawał w 6 i 5 klasie przez lat przeszło 11, zatwierdzić w randze Radcy Stanu, ze starszeństwem od dnia mianowania jego Radcą Grodzieńskiego Rządu Gubernialnego, to jest, od d. 29 Listopada 1836 roku.

— Po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów 25-go zeszłego Sierpnia, Cesarz Jego Mość Najwyżej rozkazać raczył: W sposobie doświadczenia, rozciągnąć na sześć lat na okręty Rossyjskie, zaczynając od przyszłego 1839 roku, toż samo prawo, jakiego używają okręty zagraniczne, względnie przywozu i wyprzedaży na rzecz szyprow i majtkow, towarów zagranicznych, na ośnowie 425 i 426 artykułów Połączenia Ustaw Celných, dozwoiliwszy im również kupować u kupców Rossyjskich pierwszych dwóch gild towarów Rossyjskie, dla wywozu za granicę, z tѣm atoli zastrzeżeniem, ażeby ten przywóz i wywóz dozwalany był tym tylko szyprom i majtkom okrętów Rossyjskich, którzy będą przyjeżdżali zza granicy i wyjeżdżali za granicę, nie zaś z jednego portu Rossyjskiego do drugiego, i ażeby szyprowie i majtkowie, zanotowani w dopuszczeniu innych osób, gildyjnych powinności nieplacących, do prowadzenia pod ich imieniem handlu zaasekurowanego, ulegali, oprócz ustanowionego za to sztrafu pieniężnego, na mocy 551 artykułu Połączenia Ustawy o poszlinach, pozbawieniu na zawsze prawa przywożenia pod swoim imieniem na sprzedaż towarów, również, jak i ich zakupywania.

— Cesarz Akademia Rossyjska, na ośnowie Ustawy swojej i na przełożenie P. Prezidenta, 15-go Października 1838 roku, jednogłośnie obrata, Rzeczywistym Członkiem swoim, P. Radcą Tajnego, Ministra Sprawiedliwości, Dymitra Wasilewicz Daskowa. (P. P.)

— Cesarz Jego Mość po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, na skutek przedstawienia P. Ministra Spraw Wewnętrznych Najwyżej rozkazać raczył: назначить do miasta Wilna Architekta Miejskiego, z wydawaniem mu płacy, także, jak i w innych miastach, po tysiąc dwieście rubli rocznie z dochodów miejskich i obowiązek ten uważać w X klasie.

— Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie utwierdzenia aktów o za-

ждения актовъ о размытіи чрезполосныхъ земель по помѣщичьимъ имѣніямъ, заложеннымъ въ Приказахъ Общественнаго Признанія. Приказали: Слѣдуя правилу, принятому по Опекунскимъ Совѣтамъ и по Государственному Заемному Банку, въ указахъ Правительствующаго Сената отъ 19-го Марта 1837 года къ исполненію предписанному, Правительствующій Сенатъ, согласно представленію Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, полагаетъ: всѣ Гражданскія Палаты разрѣшить, чтобы въ случаѣ поступленія въ оныя просьбы отъ помѣщиковъ объ утвержденіи миролюбиваго размытія чрезполосныхъ земель, принадлежащихъ къ заложеннымъ въ Приказахъ Общественнаго Признанія имѣніямъ, утверждали составленные на сей конецъ акты, не испрашивая на то предварительно согласія Приказа, если только таковыя имѣнія за неисправностью въ платежѣ лежащихъ на нихъ по залогу долговъ не подвергаются описи. И о томъ въ оныя Палаты, а для дачи такового же разрѣшенія Уѣзднымъ Судамъ и во всѣ Губернскія и Областныя Правленія послать указы, таковыми уведомить Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ, Военныхъ Губернаторовъ управляющихъ Гражданскою частію и Гражданскихъ Губернаторовъ, и припечатать въ собраніи Законовъ въ 1-мъ отдѣленіи. (По 1-му Департаменту.) (Опб. 19 Октября 1838 г.) (С. В.)

— Въ 42 номерѣ Коммерческой Газеты 1837 года было объявлено отъ Министерства Финансовъ, о прорытіи, съ Высочайшаго Его Императорскаго Величества разрѣшенія, въ устьѣ рѣки Невы новаго прямого фарватера, для удобнѣйшаго судоходства между С. Петербургомъ и Кронштадтомъ, объ открытіи сѣверной части оного, на ширинѣ 40 сажень, для хожденія симъ путемъ кораблей и судовъ и о закрытіи входа въ старый большой корабельный фарватеръ подводною дамбою на 310 сажень. Съ тѣхъ поръ новый этотъ путь сдѣланъ практическимъ; но окончательное очищеніе фарватера продолжалось еще въ южной его части на остальныхъ двадцати сажняхъ всей 60 саженьной его ширины.

Нынѣ работы по проведенію въ семь мѣстѣ прямого фарватера совершенно окончены, не взирая на то, что въ производствѣ оныхъ встрѣчались чрезвычайныя затрудненія, при дѣйствіи черпальныхъ машинъ на открытомъ мѣстѣ, каковъ конецъ Невскаго фарватера, гдѣ перемѣняющаяся высота воды, вѣтры и волненіе причиняли непрерывныя помѣшательства въ дѣйствіяхъ. Не малое препятствіе въ сихъ работахъ противопоставлялъ и твердый грунтъ рѣки, состоящій во многихъ мѣстахъ, изъ мелкаго, крѣпкослежавшагося ила, для чего однихъ ковшей черпальныхъ машинъ было бы недостаточно; но съ помощію нарочно для сего придуманныхъ большихъ боронъ, которыя разрыхляли грунтъ и такимъ образомъ дѣлали его доступнымъ для подъема черпаками, работы шли съ успѣхомъ, и фарватеръ Невы въ длину и во всю ширину въ совершенно прямомъ направленіи выровненъ и доведенъ начисто до 9 футовой глубины, — достаточной, какъ извѣстно, для торговаго судоходства.

Выгоды сего дорогаго стоящаго предпріятія довольно извѣстны и не требуютъ дальнѣйшаго изложенія. Одно только считается неизлишнимъ при-совокупить, что по сіе время непрямѣнно было въ семь фарватеръ новыхъ наносовъ и на случай появленія таковыхъ въ послѣдствіи, оставлены въ готовности пароходы и нужныя черпальныя машины.

(К. Г.)

— По свѣдѣніямъ, напечатаннымъ въ Журналѣ Мануфактуръ сего года, общее количество салныхъ свѣчъ, выдѣлываемыхъ на заводахъ въ Россіи, простирается до 445,063 пуд.; въ томъ числѣ: въ С. Петербургѣ 109,000 пуд., въ Ростовѣ и другихъ городахъ Ярославской Губерніи 66,656 пуд.; въ Одессѣ 18,000 пуд.; такое же количество доставляютъ заводы по Губерніямъ: Рязанской, Черниговской и Херсонской; отъ 10 до 14,000 пуд. по Бессарабской Области и по Губерніямъ: Волгодонской, Волынской, Казанской, Кіевской, Московской, Пермской, Подтавской и Харьковской.

Самое большое производство восковыхъ свѣчъ въ Казани: на тамошнихъ заводахъ приготавливаютъ до 24,000 пуд.; въ Екатеринбургѣ около 4,000 пуд., и отъ 1,000 до 2,000 пуд. на заводахъ въ Губерніяхъ: Кіевской, Московской, Нижегородской и Смоленской. Вообще на всѣхъ заводахъ въ Россіи выдѣлывается восковыхъ свѣчъ 40,350 пудовъ.

Заводовъ стеариновыхъ свѣчъ немного; большею частію они учреждены въ послѣдніе три года. Число ихъ, сколько извѣстно, простирается до 13 но вообще производство этихъ свѣчъ незначительно; въ С. Петербургѣ два завода, въ Москвѣ девять, въ Орлѣ и въ Нѣжинѣ по одному. (К. Г.)

маніе грунтовъ въ шачовницѣхъ по майаткахъ обы-
тelskich, даныхъ на евикейя Urzędомъ Powszechnego Opatrzania. Rozkazali: Idącъ за правиломъ, przyjętémъ w Radachъ Opiekunichъ i w Pożyczkowymъ Banku Państwa, w ukazachъ Rządzącego Senatu pod dnemъ 19 m Marca 1837 roku do wypełnienia zaleconémъ, Rządzący Senatъ zgodnie z przedstawieniemъ P. Ministra Spraw Wewnętrznychъ mniema: wszystkimъ Izbowъ Cywilnymъ dozwoleć, ażeby w razie podania do nichъ prośbъ od obywateli o utwierdzenie ugodliwej zamiany gruntówъ w szachownicachъ, należącychъ do majątkówъ, danych na ewikęyя Urzędомъ Powszechnego Opatrzania, utwierdzały sporządzone w tymъ celu akta, nie proszącъ na to poprzedniczo zgodzenia się Urzędu Powszechnego Opatrzania, jeżeli tylko majątki takie za nieregularność w płaceniu opartychъ na nichъ ewikęyи długówъ niepodpadają inwentacyi. I o tѣmъ do tychъ Urzędówъ, a dla dania takiegożъ rozwiązania Sądомъ Powiatowymъ i do wszystkichъ Gubernialnychъ i Obwodowychъ Rządówъ posłać ukazy, również przezъ ukazyъ uwiadomić PP. Ministra Spraw Wewnętrznychъ, Gubernatorówъ Wojennychъ zarządzającychъ sprawami Cywilnymi, tudzieżъ Cywilnychъ Gubernatorówъ, i wydrukować w zbiorze Prawъ w 1. m oddziale. (Z 1-go Departamentu). Opb. 19 Października 1838 r. (G. S.)

— W 42 m Numerze Gazety Handlowej roku 1837-go było ogłoszono od Ministeryumъ Skarbu, o wykopaniu, z Najwyższego Jego Cesarskiej Mościъ dozwolenia, w ujściu rzeki Newy, nowego prostego farwatu, dla dogodniejszej żeglуги między S. Petersburgiemъ a Kronsztadtemъ, o otwarciu północnejъ jego części, na szerokości 40 sążni, dla pływania tą drogą okrętówъ i statkówъ i o zamknięciu wejścia do starego wielkiego farwatu okrętowego dambąъ подводną на 310 sążni. Od tego czasu nowa ta droga zrobiła się praktyczną; ale ostateczne oczyszczenie farwatu trwało jeszcze w południowejъ jego części на pozostałychъ dwódziestu sążniachъ całej szerokości, 60 sążni wynoszącej.

Terazъ roboty około przeprowadzenia на tѣmъ miejscu prostego farwatu zupełnie są ukończone, pomimo tego, że w ichъ wykonaniu napotykanе byłyъ nadzwyczajne trudności, w działaniu машинъ черпальныхъ на miejscu otwartémъ, jakimъ jestъ koniecъ farwatu Newskiego, gdzie odmienna wysokośćъ wody, wiatry i fale nieustannie przeszkadzałyъ robocie. Nie małąъ teżъ przeszkodąъ byłъ w tychъ robotachъ i twardy gruntъ rzeki, składający się w wielu miejscachъ, z drobnego, mocno zsiadłego itu, do czego same kowsze машинъ черпальныхъ byłybyъ niedostatecznymi; ale за pomocąъ umyślnie do tego wynalezionychъ bronъ wielkichъ, które gruntъ spulchniały i tymъ sposobemъ czyniły go dostępnymъ dla wydobycia черпакami, roboty szybko się wykonywały, i farwaterъ Newyъ wzdłużъ i przezъ całą szerokośćъ wzupełnie prostymъ kierunku zostałъ wyrównany i doprowadzony на czysto do głębokości 9 stop, — dostatecznej, jakъ wiadomo, dla żeglуги handlowej.

Korzyści tego kosztownego przedsięwzięcia dosyć są wiadome, i nie potrzebująъ innychъ opisówъ. Jedno tylko nie zbytecznemъ będzieъ dodać, że dotądъ niepostrzeżono на tymъ farwaterze nowychъ napływówъ, i на przypadekъ ichъ okazania się w czasie późniejszymъ, stoją w gotowościъ parochodъ i potrzebne машинъ черпальные. (G. H.)

— Podługъ wiadomości, udzielonychъ w Dzienniku Rękozielъ roku terażniejszego, ogólna ilośćъ świecъ łojowychъ, wylewanychъ на фабрикахъ в Россіи, wynosi 445,063 пуды; в liczbieъ tej: w S. Petersburgu 109,000 pудовъ, w Rosławie i innychъ miastachъ Gubernii Jarosławskiej 66,656 p.; w Odessie 18,000 p.; takąъ ilośćъ dostarczająъ фабрики Gubernij: Riazanъskiej, Czernihowskiej i Chersońskie; od 10 do 14,000 pудовъ w Obwodzie Bessarabskimъ i w Guberniachъ: Wołogodzkiej, Wołyńskiej, Kazańskiej, Kijowskiej, Moskiewskiej, Permskiej, Połtawskiej i Charkowskiej.

Największy wyróbъ świecъ woskowychъ jestъ w Kazaniu: w fabrykachъ tamedycznychъ robiąъ do 24,000 pудовъ; w Ekaterynburgu około 4,000 p., i od 1,000 do 2,000 pудовъ w fabrykachъ Gubernij: Kijowskiej, Moskiewskiej, Niżegorodzkiej i Smoleńskiej. W ogólności we wszystkichъ fabrykachъ в Россіи wyrabiająъ świecъ woskowychъ 40,350 pудовъ.

Fabrykъ świecъ stearynowychъ jeszcze nie wiele, по większejъ częściъ są one założone w ostatnichъ trzechъ latachъ. Jestъ ichъ, ile wiadomo, do 13, ale w ogólności ilośćъ wyrabianiaъ świecъ tychъ nie jestъ znaczna; w S. Petersburgu znajdują się dwie fabryki, w Moskwie dziewięć, w Orle i w Nieżynie по jednej. (G. H.)

Одесса, 11-го Октября.

Железный пароходъ *Инкерманъ*, о прибытии котораго въ нашъ портъ мы извѣстили, имѣетъ въ длину на палубѣ 137 Англ. футовъ, въ ширину 23, и въ глубину 9. Киль, довольно тонкій, и всѣ корабельные члены въ этомъ пароходѣ, равно какъ и обшивка его палубы, деревянные; наружная же обшивка какъ надводной, такъ и подводной части изъ листового желѣза, толщиною отъ половины до четверти дюйма; толщина этой обшивки постепенно уменьшается отъ нижней части парохода къ верхней. Этотъ родъ постройки выгоденъ въ томъ отношеніи, что доставляетъ возможность кораблю погружаться очень мало въ воду; „Инкерманъ“ теперь сидитъ въ водѣ не болѣе какъ на $3\frac{1}{2}$ фута.

— Въ некоторыхъ мѣстахъ Бессарабской Области свирѣпствовала 12-го Сентября сильная буря, сопровождавшаяся проливнымъ дождемъ и ударами молній. Во время этой бури въ Г. Аккерманѣ загорѣлся отъ удара молніи домъ, который совершенно сгорѣлъ; въ Г. Килии всѣ улицы залиты были водою, вышиную въ полтора аршина, отъ чего повреждено въскольکو домовъ и другихъ заведеній; а въ Г. Тузлахъ напоромъ воды снесены въ Бернское озеро двѣ женщины, изъ которыхъ одна спасена, а другая утонула.

— Заграничныя извѣстія продолжаютъ быть выгодны для нашей торговли. Требованія изъ Англіи поддерживаются; во Франціи также обнаруживается, по видимому, потребность въ пшеницѣ; въ Ливорно проданы большіе ея запасы. Здѣсь цѣна зернового хлѣба не упадетъ.

— Изъ Парижа пишутъ, что одно судно, вышедшее изъ Одессы, съ грузомъ льняного сѣмени, и отправленное прямо въ Дюнкеркъ, допущено было въ этотъ портъ, не подвергаясь карантинному очищенію. Можно надѣяться, что подобная мѣра, принята будетъ и въ другихъ Французскихъ портахъ на Океанѣ; но неизвѣстно еще будетъ ли она введена во Франціи какъ общее законное правило. (О.Г.Ц.П.)

(Изъ Вилен. Губерн. Вѣд.)

О вноскѣ суммы на возведеніе въ Г. Вильнѣ Экзерциргауза.

На возведеніе въ городѣ Вильнѣ каменнаго для войскъ Экзерциргауза, Дворянство Виленской Губерніи, журналомъ оного, во время, прошедшихъ выборовъ, изъявило желаніе пожертвовать 40,000 руб. ассигн.; сумма эта, по распоряженію Губернскаго Начальства, согласно составленной Г. Губернскимъ Предводителемъ Дворянства раскладкѣ, должна быть внесена съ 403,085 окладныхъ душъ; собственно помѣщичьихъ, ленныхъ, поіезунтскихъ и духовныхъ имѣній, а такъ же 221 дворовыхъ людей, то есть: во 2-й половинѣ сего 1838 и первой половинѣ 1839 годовъ по $3\frac{1}{2}$, а во второй половинѣ 1839, по $3\frac{1}{2}$ коп. ассигн. со всякой души, превышка же предположенной суммы, именно 330 руб. 60 коп. ассигн. оставаться будетъ запаснымъ капиталомъ.

О сборѣ означенной суммы, посредствомъ Уездныхъ Казначействъ при платежѣ казенныхъ податей, отъ Г. Начальника Губерніи предложено Виленской Казенной Палатѣ. Почему Губернское Правленіе, о непремѣнномъ вноскѣ помянутой суммы владельцами сказанныхъ имѣній въ опредѣленные сроки, симъ для вѣдома каждаго объявляетъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 31-го Октября.

Г. Дюпенъ вчера прибылъ въ Парижъ и сегодня утромъ имѣлъ у Короля аудіенцію.

— Кажется теперь окончательно опредѣлено созваніе Палаты на 24 Декабря с. года.

— Легитимическій Журналъ *la France* неперестаетъ извѣщать о состояніи здоровья Короля. Несмотря на всѣ официальные опроверженія, онъ содержитъ во вчерашнемъ своемъ номерѣ слѣдующее замѣчаніе: „Рышительно увѣряютъ насъ опять, что здоровье Людовика Филипа, возбуждаетъ величайшее опасеніе. Ноги его ежедневно перевязываютъ по нѣскольку разъ, и одна заслуживающая вниманія особа увѣряла насъ, что Король при посѣщеніи въ послѣдній разъ театра, сопровождаемъ былъ своимъ Лейбъ-Медикомъ.“

— У здѣшнихъ содержительницъ модъ и швей сдѣлано въ послѣднее время много заказовъ для Принцессы Беирской, а вчера Карлистскій курьеръ съ приготовленными вещами будто отправился въ главную квартиру.

— Маршалъ Клозель 29 ч. с. м. отправился на пароходѣ *Chimère* изъ Тулона въ Алжиръ.

Одесса, 11-го Паждзиерника.

Железный пароходъ *Inkermann*, о прибытии котораго до порта нашего было уже donesiono, ма дѣлгоści на покладаіе 137 stop angielskich, szerokości 23, a głębokości 9 stóp. Spód, który dosyć jest cienki, oraz wszystkie części tego statku i obicie pokładu jego, są zrobione z drzewa; zewnątrz tylko obity jest całkiem żelazną blachą, od ćwierci do pół-cala grubości mającą; grubość tej blachy, od spodniej ku wierzchniej części statku, stopniowo się zmniejsza. Rodzaj ten budowy statków dogodny jest z tego względu, że bardzo mało pograżają się w wodę; obecnie *Inkermann* zanurzony jest tylko na $3\frac{1}{2}$ stóp.

— W niektórych okolicach obwodu Bessarabskiego panowała 12 Września wielka burza, z ulewą i piorunami. W Akermanie, podczas tej burzy piorun zapalił dom, który zgorzał do szczytu; w mieście Kili, wszystkie ulice zalane były wodą, na półtora arszyna wysokości, przez co kilka domów i innych zabudowań jest uszkodzonych; w miasteczku zaś Tuzlach, uniesione zostały pędem wody do jeziora dwie kobiety, z których jedną uratowano, a druga utonęła.

— Zagraniczne wiadomości ciągle są dla naszego handlu pomyślne. Obstalunki do Anglii jeszcze trwają; we Francyi, jak się zdaje, zaczyna się także okazywać potrzeba pszenicy; w Liwornie sprzedano wielkie jej zapasy. Cenazboża tu nie spada.

— Donoszą z Paryża, iż statek, który odpłynął z Odessy z ładunkiem siemienia lnianego i był adresowany wprost do Dunkierki, wpuszczony został do tego portu, bez odbycia oczyszczenia kwarantannowego. Można się spodziewać, że podobne postępowanie zachowywane będzie i w innych portach francuzkich, na Oceanie; nie wiadomo jednak, czyli będzie wydany we Francyi ogólny w tej mierze przepis. (G.R.K.P.)

(Z Wileński-j Gazety Gubernialnej.)

O wnoszeniu summy na wybudowanie w m. Wilnie Ekzercyrgauzu.

Na wybudowanie w mieście Wilnie murowanego dla wojsk Ekzercyrgauzu, Dworzanstwo Gubernii Wileńskiej, żurnalem swoim, w czasie wyborów przeszłych, oświadczyło chęć ofiarowania 40,000 rubli assygnacyjnych; summa ta, podług rozporządzenia Zwierzchności Gubernialnej, zgodnie z ułożonem przez P. Gubernialnego Marszałka Dworzanstwa rozkładem, powinna być wniesiona od 403,085 duz podatkowych, właściwie obywatelskich, lennych, pjezuickich i duchownych majątków; tudzież 221 ludzi dworskich, to jest: w 2-iej połowie terażniejszego 1838 r. i 1-iej połowie 1839 roku, po $5\frac{1}{2}$, a w drugiej połowie 1839 po $5\frac{1}{2}$ kop. assyg. od każdej duszy, przewyżka zaś pomienionej summy, mianowicie 330 rubli 60 kop. assyg. będzie zostawała jako kapitał zapasny.

O poborze summy pomienionej, za pośrednictwem Podskarbstw Powiatowych przy opłacaniu podatków skarbowych, od P. Naczelnika Gubernii, polecono Wileńskiej Izbie Skarbowej. Dla czego Rząd Gubernialny, o nieodmiennem wnoszeniu pomienionej summy, przez właścicieli wyrażonych majątków w naznaczonych formach, przez niniejsze dla wiadomości każdego obwieszcza.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

FRANCYA.

Paryż, dnia 31 Pażdziernika.

P. Dupin wczora przybył do Paryża, dzisiaj rano miał u Króla posłuchanie.

— Zdaje się być teraz ostatecznie postanowionem zwołanie Izby na 24 Grudnia r. t.

— Dziennik legitymistyczny, *la France*, nie przestaje wynurzać obawy o stanie zdrowia Króla. Pomimo wszystkich urzędowych zaprzeczeń, zawiera on jeszcze we wczorajszym swym numerze następujące wiadomienie: „Zapewniają nas znowu że stan zdrowia Ludwika Filippa, wzbudza największą obawę. Nogi jego muszą być codziennie po razy kilka obwiązywane, a pewna, wiary godna, osoba zapewniała, że Król podczas ostatniego swojego odwiedzenia teatru, towarzyszony był przez medyka przybocznego.“

— U tutejszych modniarek i szwaczek, uczyniono w ostatnim czasie wiele zamówień dla Xiężny Beiry, a wczora agent karolistowski z przygotowanymi rzeczami udał się do głównej kwatery.

— Marszałek Clauzel d. 29 t. m., na statku parowym *Chimère*, udał się z Tulu do Algieru.

— Письмо изъ Тулона отъ 27 ч. с. м. сообщает: Генералъ Леруа Дюверже, сюда прибыль и немедленно принялъ команду Верскаго Департамента. Гарнизонъ Анконы не будетъ, какъ говорили на дняхъ распуцены, но кажется что войска наши совсемъ оставляютъ это мѣсто. Пароходъ *le Phare* который на некоторое пространство буксировалъ бомбардирскія суда *l'Eclair* и *Vulcan*, возвратился 11 Октября на рейду. Когда онъ оставилъ сіи корабли, они вышли въ море и если будетъ попутный вѣтеръ, то они въ первыхъ числахъ Ноября придутъ въ Мексику. Пароходъ *Phare*, оставилъ 17 ч. Гибралтаръ и нашелъ на тамошней рейдѣ пароходъ *Hastings*, на которомъ прибыла туда вдовствующая Англійска Королева. Брегъ *Meleagre*, отплылъ изъ нашего Порта для занятія мѣста на берегахъ Каталоніи.

3-го Ноября.

Одинъ изъ легитимическихъ Журналовъ утверждаетъ, что Принцесса Беирская при проѣздѣ своемъ, имѣла при себѣ 2 милл. франк. въ векселяхъ, въ золотѣ и алмазахъ.

— Вчера утромъ агентъ Мексиканскаго Правительства съ важными депешами къ Тюльерійскому кабинету, прибылъ въ Парижъ. Говорятъ, что онъ привезъ новыя предложенія со стороны Президента Розаса. Говорятъ о денежномъ вознагражденіи по торговому трактатѣ, по которому Французы должны быть поставлены на равной степени съ дружественными Государствами. Слышно, что Французскій кабинетъ отправитъ агента, который вступитъ въ переговоры съ Мексиканскимъ Правительствомъ.

(A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, 30-го Октября.

Непрекращается слухъ, что Королева вступить въ бракъ съ старшимъ сыномъ владѣтельнаго Герцога Саксенъ-Кобургскаго, который недавно окончилъ науки въ Боннскомъ Университетѣ. Приготовительныя мѣры будто уже сдѣланы и слышно, что дѣло будетъ представлено въ началѣ будущаго собранія Парламента на разсужденіе. Герцогиня Кентская будто совершенно согласилась на эту связь. Известно, что Герцогъ Кобургскій съ обоими своими сыновьями присутствовалъ при коронаціи въ Лондонѣ и оставилъ Англію позже всѣхъ гостей. Ея Велич. при семъ случаѣ пожаловала Герцогу орденъ подвязки.

— Новый Испанскій Посолъ Генералъ Алава, третьего дня сюда прибылъ.

— Новѣйшія извѣстія изъ Нью-Йорка содержать мало занимательнаго, кромѣ того, что между Соединенными Штатами и Перуанско-Боливійскою Конфедераціею заключенъ торговый трактатъ. Торговля въ Соединенныхъ Штатахъ все болѣе улучшается.

— Англійскіе Журналы помѣстили третьего дня изъ Французскихъ газетъ письмо, въ которомъ полагаютъ, что скоро воспламенится война между Англіею и Франціею.

— О нынѣшнемъ состояніи дѣлъ въ Остѣ-Индіи, Ливерпульскій Журналъ по письму изъ Мадрита отъ 23 Іюля, сообщаетъ равно возбуждающія опасеніе извѣстія какъ недавно *Times*. По сему, будто обнаруживаются всѣ признаки общей войны въ Индіи. Войска трехъ соединенныхъ Президентствъ, вооружаются къ ужасной борьбѣ и вообще полагаютъ, что верховныя власти правленія получили уже повелѣніе, учредить лагерь изъ 25,000 чел. на берегахъ Кабуля. Также въ письмѣ семъ уведомляютъ, что на рѣкѣ Сетледжъ, захваченъ Посланникъ Радшаха Непальскаго, который долженъ былъ передать Персидскому Шаху воззваніе, что бы онъ впадалъ на сѣверозападные границы Британской Остѣ-Индіи, между тѣмъ какъ въ то же время Радшахъ Непальскій и владѣтель Авы хотѣли подойти къ сѣверо-восточнымъ границамъ и вступить въ Арраконъ.

— По мнѣнію *Morning-Post*, нѣтъ нисколько сомнѣнія, что отъ пребыванія Людовика Наполеона въ Англіи, не предстоитъ никакой опасности для Франціи, ибо здѣсь нѣтъ ни одной партіи столь сильной противу Французскаго Правительства, чтобы онъ могъ употребить ее для своихъ плановъ: „Конечнѣ“ присовокупляетъ этотъ Журналъ, „радикалы будутъ его принимать торжественно, Г. Юмъ и патріоты его обраста мыслей, вознесутъ его до небесъ, но скоро упадетъ сей послѣдній съ своего мѣста, и политически равно такъ будетъ невредимъ, какъ были прежде его дяди. Лордъ Пальмерстонъ не имѣетъ ни какой причины поддерживать домогательства сего революціоннаго героя. Людовикъ Филиппъ не такъ слабъ, какъ былъ Донъ Мигуэль и какъ казался Донъ Карлосъ.“

— Министерскіе Журналы объявляютъ, что по письму изъ Квебека нѣтъ сомнѣнія о возвращеніи Лорда

— Въ листѣ изъ Тулона подд. 27 тер. м. читаемъ: Генералъ Леруа Дюверже, ту прибыль и натычмистъ обѣялъ доводство департаменту Вар. Затѣмъ Анконы не бѣдѣ, какъ въ тѣхъ дняхъ мѣловано, розпусчонъ, лещъ здаея сѣ, же войска наше цѣлкомъ то stanowisko opuszczają. St. tek, parowy *le Phare*, który statki bombardyerskie *l'Eclair* i *Vulcan* ciągnął przez pewną prząstrzeń, d. 11. Paździer. powrócił na rejdę. Gdy je opuszczają, dwa okręty już wypłynęły były na morze i jeśli wiatr będzie pomyślny, tedy w pierwszychъ дняхъ Listopada przybędą pod Mexyk. *Phare* d. 17 opuścił Gibraltarr i znalazł jeszcze na tamecznej rejdzie statek *Hastings*, na którymъ przybyła tam Królowa Angielska wdowa. Bryg *Méléagre* opuścił port nasz, dla zajęcia stanowiska na brzegachъ Katalonii.“

3 Listopada.

Jeden zъ dziennikówъ legitymistycznychъ donosi, że Xieźna Béira, podczas przyjazdu swego, miała przy sobie 2 miliony fr. w wezlachъ, w złocie i klejnotachъ.

— Wczora rano agentъ Rządu Meksykańskiego zъ ważnemi depeszami do Gabinetu Tuilleryjskiego, przybył do Paryża. Rozumieją, że przywiozł nowe propozycye ze strony Prezydenta Rosas. Mówią o wynagrodzeniu pieniężnemъ i o traktacie handlowymъ, przez który Francuzi postawieni byдъ mają na równej stopie zъ narodami przyjacielскими. Słychać, że Gabinetъ Francuzki wysłałъ agenta, który ma wejść wъ układy zъ Rządemъ Meksykańskimъ. (A.P.S.Z.)

А н г л і я.

Лондонъ, dnia 30-го Października.

Не устаея погłosка, że Królowa wejdzie wъ związekъ małżeńskie, ze starszymъ synemъ Panującego Xiecia Sasko-Koburgskiego, który niedawno ukończył nauki wъ Uniwersytecie Bonn. Przygotowawcze kroki mają już byдъ poczynione, i słychać, że rzecz ta wrazъ na początkuъ zgromadzenia przyszłego Parlamentu, wniesiona będzie na roztrząsienie. Xieźna Kent ma się zupełnie zgadzać na ten związekъ. Jakъ wiadomo, Xieże Koburgski obecny byдъ zъ obodwoma swymi synami na koronacyi wъ Londynie i opuścił Anglię najpóźniejъ ze wszystkichъ gości. Królowa przy tej okoliczności udzieliła Xieciu Order podwiazki.

— Nowy Poseł Hiszpański, Jenerałъ Alava, wczora tu przybył.

— Najnowsze doniesienia zъ Nowego-Yorku zawierają mało interesującychъ szczegółówъ, oprócz tylko, że pomiędzy Stanami Zjednoczonymi Peruwiański-Boliwijską Konfederacyą, zawarty został traktatъ handlowy. Handel wъ Stanachъ Zjednoczonychъ coraz się polepsza.

— Dzienniki tutejsze wyjęty wczora zъ gazetъ francuzkichъ list, wъ którymъ twierdzą o blizkiemъ wybuchnieniu wojny między Anglią a Francyą.

— O terażniejszymъ stanie rzeczy wъ Indyachъ-Wschodnichъ, Dziennikъ Liverpoolski, utziela, podługъ listu zъ Madras pod d. 25 Lipca, równie wzbudzające obawę wiadomości, jakъ iniedawno *Times*. Podługъ tego, okazują się wszystkie oznaki wojny powszechnej wъ Indyachъ. Wojskatrzechъ związkowychъ Prezydencyjъ uzbrajają się do straszliwej walki i rozumieją powszechnie, że od najwyższej władzy Rządowej już przyszedłъ rozkazъ, utworzenia obozu zъ 25,000 ludzi na brzegachъ Кабулу. Donoszą także wъ tymъ liście, że Poseł Radszacha Nepalskiego, ujęty został na rzece Setledż, który do Szacha Perskiego wiozł wezwanie, ażeby ten napadł na północno-zachodnie granice Angielskichъ Indyj-Wschodnichъ, gdy tymczasemъ Radszachъ Nepalu i władzca Awy, mieli się zbliżyć ku granicomъ Północno-Wschodnimъ i wkroczyć do Arracon.

— *Morning-Post* uważa за неподпадаjące żadnej wątpliwości, że pobytъ Ludwika Naполеона wъ Anglii, nie każe się lękać żadnego niebezpieczeństwa: gdyżъ żadne stronnictwo nie jestъ tu takъ zawziętémъ przeciwko Rządowi Francuzkiemu, ażeby się dało uzyć do jego planówъ. „Naturalnie, mówi dalej wspominiony dziennikъ, radykali będą go fetowali. P. Hume i patryoci jego sposobu myślenia, wzniosą go podъ niebiosy; leczъ wkrótce ten ostatni zъ należytego sobie stanowiska upadnie, i politycznie równie takъ zostanie nieszkodliwymъ, jakъ przedъ nimъ byli jego stryjowie. Lordъ Palmerstonъ żadnej niema przyczyny wspierania roszczeńъ tego rewolucyjnego bohatera. Ludwikъ Fillipъ nie jestъ takъ niedoświadczonymъ, jakimъ byдъ Donъ Miguel, lubъ jakimъ zdawał się byдъ Donъ Karlosъ.“

— Dzienniki Ministeryalne donoszą, że, podługъ listówъ zъ Quebecu, żadnej niema wątpliwości o powrocie Lora-

Дургамъ. Онъ сообщаетъ, что онъ намѣревался 20 Октября отправиться оттуда въ Соединенные Штаты и вѣроятно въ Январѣ прибудетъ въ Лондонъ. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 20-го Октября.

Между прочими предложеніями полученными здѣсь изъ Англіи, объявлено даже теперь такое, по которому предполагается учредить общество предпримчивыхъ Бельгійскихъ, Французскихъ, и Испанскихъ капиталистовъ, которое намѣрено приобрести покупкою отъ Испанскаго Правительства за сумму 60 или 80 милл. піастровъ Филиппинскіе острова. Общество это, если дѣйствительно составится, будетъ состоять подъ главнымъ попечительствомъ Англійскаго Правительства и будетъ къ нему въ такомъ же отношеніи какъ Остъ-Индская компанія. Планъ сей конечно нѣсколько фантастическій однако я увѣренъ, что онъ уже предложенъ Испанскому Правительству. Проектъ новаго займа, предложеннаго со стороны одного Англійскаго дома, будто вовсе не получилъ одобренія, а однако Правительство столь скудные имѣетъ источники, что неимѣется въ виду подрячика, чтобы принять на себя поставку потребностей для арміи на будущее два мѣсяца.

— Придворная газета объявляетъ совершенно неосновательными слухи о существующихъ несогласіяхъ между Правительствами Англійскимъ и Испанскимъ.

— Резервныя войска расположены слѣдующимъ образомъ: Маркизъ Де-Ласъ-Амариласъ съ 4,000 человекъ стоитъ въ Толедѣ; Генералъ Алесонъ защищаетъ Авилию съ 4,000 чел.; отрядъ состоящій изъ 5,500 чел. подъ начальствомъ Генер. Ногураса расположенъ въ Майхѣ. Эта дислокація имѣетъ ту выгоду, что Правительство сосредоточило значительныя силы въ окрестностяхъ столицы.

(изъ Франц. газ.)

Изъ Логронья пишутъ отъ 22 Октября слѣдующее: Здѣсь получено извѣстіе, чрезъ офицера бывшаго при штабѣ, что Ген. Фанъ-Галень принудилъ Кабреру снять осаду города Каспе. Карлисты лишились въ семь дѣлъ 600 человекъ. Ген. Фанъ-Галень сдѣлалъ предложеніе Графу Лухано, напасть теперь же на Кантабрыю, если погода тому не воспрепятствуетъ.

(съ Испанскихъ границъ.)

Донъ Карлосъ въ день своего бракосочетанія съ Инфантиною Марією Терезією издалъ слѣдующій Декретъ:

„Движимый отеческою моею любовію къ народамъ, которыхъ Всевышній ввѣрилъ моему попечительству, съ душевнымъ желаніемъ упрочить ихъ благо а также счастье моего семейства, и тронутый до глубины души высокими добродѣтелями, героическимъ поступкомъ при нынѣшнихъ обстоятельствахъ и материнскою заботливостію, которую Инфантина Донна Марія Терезія Браганцкая и Бурбонъ, Принцесса Беирская, дочь Короля Португальскаго, моего высокаго родственника и Шурина Донъ Жуана VI-го Браганцкаго и Донны Маріи Шарлотты Бурбонъ, вдовы Испанскаго Инфанта Донъ Педро Бурбонъ, посвятила себя воспитанію моихъ возлюбленныхъ сыновей, съ того времени какъ благоугодно было Всевышнему воззвать къ себѣ мою любезную супругу Донну Марію Франциску д'Азисъ, я по полученному дозволенію отъ Его Святѣйшества, рѣшился вступить въ бракъ съ помянутою Инфантиною, моею любезною племянницею. Уже 2-го Февраля посредствомъ моего уполномоченнаго Каммергера, Маркиза Обондо, обрученіе происходило въ Зальцбургѣ и моя любезная супруга, благополучно прибыла въ сѣи правыя и героическія провинціи; сегодня совершенно бракосочетаніе по каноническимъ законамъ. Теперь моя Королевская воля есть та, чтобы торжественный сей актъ, который для моихъ законныхъ вассаловъ долженъ быть столь утѣшительнъ, немедленно былъ обнародованъ какъ только дозволитъ обстоятельства. Данъ въ нашей Королевской главной квартирѣ въ Аскоити 20 Октября 1838. Я, Король. Къ Леонскому Епископу.” (A.P.S.Z.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, 30-го Октября.

Въначальный обрядъ сына Принца Оранскаго съ Принцессою Виртембергскою, будетъ совершенъ въ эту зиму. Для новобрачныхъ готовятъ дворецъ въ Плейнѣ. (O.G.C.P.)

ГЕРМАНІЯ.

Мюнхенъ, 30-го Октября.

Король осматривалъ сегодня въ Цейггаузѣ артиллерію, присланную Россійскимъ Императоромъ,

да Durham. Zamierzał on, jak donoszą, odjechać stamtąd 20 Października do Stanow-Zjednoczonych i zapewne w Styczniu przybędzie do Londynu. (A.P.S.Z.)

HISPANIA.

Мадридъ, 20-го Паździernика.

Поміędzy innemi projektami, które z Anglii tu otrzymano, ogłoszony takżе został taki, podług którego ma się urządzić towarzystwo przedsiębiorczych Angielskich, Francuzkich i Hiszpańskich kapitalistów, które ma od Rządu Hiszpańskiego, za sumę 60 do 80 mill. piastrow, odkupić wyspy Filipińskie. Towarzystwo to, jeśliby rzeczywiście doszło do skutku, zostawać ma pod główną opieką Rządu Angielskiego i być ku niemu w podobnych stosunkach, jak kompania Wschodnio-Indyjska. Plan ten, zapewne, może być nieco bajejczy, lecz to pewna, że już przełożony został Rządowi Hiszpańskiemu. Projekt nowej pożyczki, która miała być zaproponowaną ze strony pewnego domu Angielskiego, i do którego zdawał się być upoważnionym P. Henderson, nie znalazł potwierdzenia, a jednak Rząd tak mało ma źródeł, że się nie mogą znaleźć liweranci, którzyby chcieli przyjąć na siebie zaopatrzenie wojska na przyszłe dwa miesiące.

— Gazeta dworu ogłasza za zupełnie bezzasadne pogłoski o istniejących jakoby nieporozumieniach między Rządami Hiszpańskim a Angielskim.

— Dywizye wojska odwodowego tak są teraz rozdzielone: Margr. de las Amarillas z 4,000 ludzi stoi w Toledo; Jenerał Aleson zastania Awilę we 4,000 wojska, a Jenerał Nogueras zajmuje prowincyą Marcha z 5,500 ludzi liczącem wojskiem. Rozdział ten zrzucił tę korzyść, że w bliskości stolicy Rząd ma znaczne zastępy.

(Z gazet francuzkich.)

Donoszą z Logroño pod 22 Października: Oficer służbowy przywozi właśnie wiadomość, że Jenerał van Halen zmusił Kabrerę do odstąpienia od oblężania miasta Caspe, a Karliści utracili 600 ludzi. Jenerał van Halen zrobił Hrabieму Luchana przełożenie, aby teraz jeszcze, jeśli pogoda posłuży, natrzeć na Kantawię. (G.R.K.P.)

Od granic Hiszpańskich.

Don Carlos w dniu swojego ślubienia z Infantką Maryą Teresją, następujący wydał dekret:

„Poruszony ojcowską moją miłością ku ludom, które Opatrność najwyższa powierzyła pieczy mojej, z serdecznem życzeniem utrwalenia ich dobra i szczęścia mojej familii, oraz głęboko przenikniony wzniosłemi cnotami, heroicznem postępowaniem wśród teraźniejszych okoliczności i macierzyńską troskliwością, którą Infantka Donna Maria Teresa Braganza i Bourbon, Xiężniczka Beiry, córka Króla Portugalskiego, mojego dostojnego kuzyna i szwagra Don Juana VI, Braganza i Donny Maryi Karoliny Bourbon, wdowy Infanta Hiszpańskiego Don Pedra de Bourbon, poświęciła około wychowania ukochanych synów moich, od tego czasu, jak podobało się Bogu, powołać do siebie najukochańszą małżonkę moją Donnę Maryą Franciszkę d'Asis, po otrzymanej dyspensie od J. Świątobliwości, postanowiłem, a pomienioną Infantką moją najukochańszą siostrzenicą, wejść w związek małżeński. Gdy już d. 2 Lutego przez mojego Pełnomocnika Szambelana Margrabiego Obondo, odbyły się zaręczyny w Salzburgu i moja najukochańsza Małżonka szczęśliwie przybyła do tych prawych i heroicznych prowincyj; zatem dzisiaj dopełnione zostało zaślubienie podług praw kanonicznych. Teraz moją Królewską wolą jest, ażeby akt ten uroczysty, który tyle musi być pocieszającym dla moich prawych wassalów, tak prędko, jak tego dozwolą okoliczności, mógł być ogłoszony. Dan w naszej Królewskiej głównej kwaterze w Azcoitia 20 Października 1838. Ja, Król

Do Biskupa Leonu.” (A.P.S.Z.)

NIDERLANDY.

Haga, dnia 30 Października.

Obrząd ślubny syna Xięcia Oranii z Xiężniczką Württemberską odbędzie się jeszcze w ciągu tej zimy. Pałac na Plein przyrządzają na mieszkanie dla przyszłych małżonków. (G.R.K.P.)

NIEMCY.

Monachium, 30-го Października.

Król Imię opatrywał dzisiaj armaturę przysланą od Cesarza Jego Mości Rossyjskiego, przywiezioną przed

которых за несколько дней привезъ сюда молодой Князь Долгорукий. Онъ состоитъ изъ огнестрѣльнаго и бѣлаго оружія разнаго рода, употребляемаго въ Русской арміи, изъ лагерныхъ палатокъ и проч. (A.P.S.Z.)

Карlsruhe, 27-го Октября.

Здѣсь получено извѣстіе, что Прусскій Король назначилъ городъ Потсдамъ сборнымъ мѣстомъ сельскихъ хозяевъ Германіи на 1839 годъ, и повелѣлъ Министру Внутреннихъ Дѣлъ оказывать сему обществу нужныя пособія, изъ Государственныхъ капиталовъ.

Лейпцигъ, 31-го Октября.

Вчера разорвало съ ужаснымъ трескомъ, сдѣланный изъ листового желѣза, резервуаръ большаго газометра. Резервуаръ этотъ не выдержалъ давленія воды; взрывъ развалилъ строеніе, въ которомъ стоялъ газометръ, и значительно повредилъ стоявшія рядомъ малые газометры. Вода проникла въ газо-проводныя трубы нѣкоторыхъ строеній; и залила пламенники, что произвело въ почтовой экспедиціи большое замѣшательство. Обстоятельство это, тѣмъ не пріятнѣе, что удостоверяетъ въ недоброжелательствѣ людей, возстающихъ противъ освѣщенія газомъ.

Франкфуртъ на Майнѣ, 2-го Ноября.

Говорятъ, что находящійся здѣсь уже дней 7, агентъ дома Ротшильдовъ въ Мадридѣ, Г. Вейсвейлеръ, отъѣзжаетъ завтрашній день въ Испанію. Службы о заключеніи съ Испанскими Правительствомъ новыхъ условій о займѣ, весьма сомнительны.

(O.G.C.P.)

И т а л і я.

Римъ, 25-го Октября.

Прошедшее Воскресенье Др. Алерцъ изъ Ахена сюда прибылъ. Извѣстія полученныя имъ о вновь наступившей болѣзни Папы, заставили его увѣриться о состояніи, прежде уже средствами его излеченной болѣзни рака на носу Папы. Вчера утромъ онъ уже посѣщалъ Его Святѣйшество и увѣрился, что болѣзнь появилась теперь опять съ гораздо большею силою, нежели прежде. Употребляемое прежде Гельмонтское средство Др. Алерцъ на этотъ случай оставилъ, и надѣется собственномъ изобрѣтеніемъ успѣть въ доставленіи помощи и кажется уже отъ самаго Папы получилъ приглашеніе, немедленно начать леченіе.

— Сегодня, Папа перѣхалъ на зиму изъ Квиринала въ Ватиканъ, откуда отправится въ Кампанію.

— Г. Тьеръ прибылъ сюда изъ Италіи, осматриваетъ теперь Римскія древности и намѣревается посѣтить музеи, галереи и публичныя библіотеки, въ коихъ онъ нашелъ важныя документы для Тосканской Исторіи, которую онъ теперь пишетъ.

(A.P.S.Z.)

С м ѣ с ѣ.

Возвращеніе Энковой кометы.

Берлинскій астрономъ и Профессоръ Г. Энке, помѣстивъ въ нумерахъ 353 и 354 *Astronomische Nachrichten* новую статью о маленькой кометѣ, которая возвращается къ намъ всякіе три года и носитъ его имя; но которую онъ, изъ скромности, продолжаетъ вазывать Понсовою кометою. Въ послѣдній разъ она была видна лѣтомъ 1835 года, то есть, видна только въ телескопъ, и тогда положеніе ея на небѣ было неудобно для наблюденій. „При нынѣшнемъ появленіи, говоритъ ученый профессоръ, она будетъ имѣть почти то же самое теченіе, какое имѣла въ 1795 году, когда въ одно время была открыта въ *Slough* Гершелемъ, въ Парижѣ *Pons*омъ и въ Берлинѣ самимъ Г-мъ Энке. Седьмого Ноября, новаго стиля, она подойдетъ такъ близко къ землѣ, какъ только ей возможно подойти (все-таки она будетъ не ближе 29,500,000 верстъ отъ насъ), и тогда ея сіяніе будетъ самое сильное. Вѣроятно, можно будетъ наблюдать ее около половины Октября даже въ довольно слабыя телескопы. Въ Ноябрѣ она будетъ видна только послѣ заката солнца и передъ восхожденіемъ его а въ Декабрѣ только по утру и то наврядъ ли.“ Точки ближайшаго своего разстоянія отъ солнца она достигнетъ 19 Декабря 1838 въ полдень. Главная занимательность нынѣшняго возвращенія Энковой кометы состоитъ въ томъ, что этотъ крошечный пузырь свѣту можетъ послужить средствомъ къ опредѣленію толщину меркурія, а теперь, а со временемъ, когда другіе элементы будутъ опредѣлены съ достаточною точностью. Лапласъ, въ шестой книгѣ своей *Mécanique céleste*, назначилъ меркурію не съ большимъ одну пятю сотъ тысячную часть толщину солнца, распространенія предположительно на меркурія замѣчаніе, сдѣ-

лѣна днiami przez młodego Xięcia Dołhorkiego. Jest to broń palna i sieczna różnego rodzaju, jaka używana jest w wojsku Rosyjskiem, obozowe namioty i inne. (A.P.S.Z.)

Karlsruhe, 27-го Паўдзiernika.

Nadeszła tu wiadomość, że Król Pruski dozwolił, aby miasto Potsdam przeznaczone było na rok 1839 na miejsce zgromadzenia się Niemieckich gospodarzy wiejskich. Przy tém polecił Monarcha Ministrowi Spraw Wewnętrznych, skutecznie wspierać to zgromadzenie funduszami krajowemi.

Lipsk, 31-го Паўдзiernika.

Wczora wieczorem, z wielkim łaskotem, pękł z żelaznych blatów zrobiony rezerwoar, należący do budującego się wielkiego gazometru. Nie mógł wytrzymać parcia wody. W skutku tego wypadku, nie tylko budynek, w którym stał gazometr, był zniszczony, ale i obok stojące małe gazometry, mocno uszkodzone zostały. Woda wcisnęła się do rur, gaz prowadzących do niektórych budowli; w jednej chwili pogasły światła, co na poczekie stało się powodem do wielkiego zamieszania. Wypadek ten, jest tym smutniejszy, że utwierdza nieprzychylność osób, przeciwnych temu rodzajowi oświecania.

Frankfort, n. M. 2-го Listopada.

Słychać, że bawiący tu od tygodnia agent domu Rothschildów w Madrycie, P. Weisweiler, odjeżdża jutro do Hiszpanii. Pogłoski o mającym się zawrzeć układzie z Rządem Hiszpańskim, względem nowej pożyczki, są bardzo wątpliwe. (G.R.K.P.)

W ł o c n y.

Rzym, 23 Паўдзiernika.

Przeszłej niedzieli d. 21 Паўдзiernika, Dr. Alertz z Akwis-granu tu przybył. Wiadomości, jakie doszły do niego o chorobie Papieża, która na nowo powróciła, spowodowały go, do przekonania się osobiście o stanie dawniej już uleczonej jego środkami chorobie raka na nosie Papieża. Wczora rano odwiedzał już Jego Świątobliwość i przekonał się, że choroba ta bez wątpienia znowu wystąpiła z większą mocą, aniżeli pierwiej. Używany dawniej środek Helmontowski, na ten przypadek zaniedbany został przez Dra Alertz; lecz spodziewa się on własnymi wynalezionymi przez się środkami, wkrótce do dawniejszego przywrócić stanu zdrowia, i zdaje się powołany już zostać przez Papieża, wziąć się natychmiast za kuracyę. (A.P.S.Z.)

— Dziś przed południem przeniósł się Ojciec Św. z całym swoim dworem z pałacu Kwirynalnego, na zimowe mieszkanie do Watykanu, skąd ma wyjechać do Kampanii.

— P. Thiers przybył tu ze Włoch północnych; obecnie zajmuje się starożytnościami rzymskimi, przytém zwiedza galerie, muzea i publiczne biblioteki. W tych ostatnich poznajdował ważne dokumenta do historyi Toskanii, której pisanie teraz się zajmuje. (G.R.K.P.)

R o z m a i t o ś c i.

Powrót Komety Enckego.

P. Encke, astronom i professor berliński, umieścił w Nrach 353 i 354 wydawanego przez siebie dziennika p. t. *Astronomische Nachrichten*, nowy artykuł o nader małym komecie, powracającym do nas co trzy lata i noszącym jego nazwisko, a który on przez skromność nazwał kometą Ponsiego. Ostatni raz widziano go w lecie 1835 roku, ale tylko za pomocą teleskopów, położenie zaś jego na niebie nie było do postrzeżeń dogodnie. „Przy teraźniejszym ukazaniu się jego, mówi uczony professor, kometa ten mieć będzie tenże sam bieg, jaki miał w roku 1795, kiedy o jednym czasie odkryty został w *Slough* (przez Herschela), w Paryżu (przez Ponsiego) i w Berlinie (przez samego P. Encke). W dniu 7 Listopada, podług nowego kalendarza, rzeczonej kometa będzie najbliżej naszej ziemi (zawsze jednak w odległości 29,500,000 wiorst) i wtedy światło jego będzie najmocniejszem. Można zapewne będzie czynić nad nim postrzeżenia w połowie Паўдзiernika, za pomocą nawet małych teleskopów. W Listopadzie widzialny będzie tylko po zachodzie i przed wschodem słońca; w Grudniu zaś tylko z rana, i to nie pewnie.“ W punkcie największego swego zbliżenia do słońca, znajdować się będzie w dniu 16 Grudnia r. b. o południu. Powrót komety Enckego, z tego powodu najbardziej jest interesującym, że to małe, przezroczyste ciało, może podać środek do oznaczenia bryłowości Merkurego, nie teraz wprawdzie, lecz z czasem, kiedy inne elementy z dokładnością oznaczone zostaną. Laplace, w księdze szóstej swojej *Mécanique céleste*, twierdzi, że bryła Merkuryusza mało-co jest większa od jednej piątkroć sto-tysięcznej części bryły Słońca,

ланное относительно земли, Юпитера и Сатурна, что плотности толщ ихъ находятся болѣе или менѣе въ обратномъ содержаніи разстояній ихъ отъ солнца. Ни одно небесное тѣло, текущее въ замкнутой орбитѣ, не можетъ по временамъ подходить такъ близко къ Меркурію какъ эта комета. Въ 1835 году она протѣкла мимо его на разстояніи почти 15,000,000 верстъ, а въ нынѣшнемъ году поидетъ не далѣе какъ на 2,500,000 верстъ. Такимъ образомъ можно будетъ узнать, какое дѣйствіе окажетъ притягательная сила Меркурія на эпоху слѣдующаго возвращенія кометы къ ближайшей точкѣ ея отъ солнца и по этому судить, вѣрно ли или нѣтъ Лапласово опредѣленіе плотности Меркурія. Г. Бромикеръ произвелъ подъ руководствомъ Профессора Энка огромныя вычисленія, чтобы привести въ ясность всѣ, зависѣвшія отъ разныхъ планетъ, возмущенія хода кометы въ три послѣдніе оборота ея около солнца, и на этихъ то выводахъ основана весьма подробная эфемериды кометы, приложенная въ концѣ статьи.

Необходимость застатого возобновленія матеріи коровьей оспы.

Мы считаемъ нужнымъ обратить вниманіе врачей и прививателей коровьей оспы на важное преніе, которое происходитъ теперь во многихъ Академіяхъ Наукъ, особенно въ Парижской, и въ высочайшей степени занимательно для всякаго изъ насъ. Рѣчь идетъ о томъ, чтобы рѣшить вопросъ, давно уже предложенный нѣкоторыми наблюдателями: прививаніе коровьей оспы есть ли вообще только средство предохранительное на извѣстный періодъ времени, по истеченіи котораго должно вторично привить ее тому же человѣку, или коровья оспенная матерія, вывезенная изъ Англіи, теряетъ свою силу, пройдя черезъ нѣсколько поколѣній? Болѣе и болѣе частые случаи появленія естественной оспы у людей, которымъ въ дѣтствѣ привита была коровья, и продолжительныя наблюденія многихъ ученыхъ врачей въ Германіи и Франціи надъ успѣхами вторичнаго прививанія, доставили теперь средство извѣстному доктору Breschet подвергнуть сравнительной оцѣнкѣ сдѣланному 44,000 случаевъ, и результатъ его выводовъ показываетъ, что коровья оспенная матерія дѣйствительно теряетъ свою предохранительную силу пройдя черезъ извѣстное число прививаній. Слѣдствіе этого заключенія очень ясно: надобно какъ можно чаще выписывать изъ Англіи свѣжую оспенную матерію, взятую прямо съ груди тѣхъ коровъ, отъ которыхъ получилъ ее Дженнеръ, и само благоразуміе воспрещаетъ довѣрять матеріи, которая уже служила нѣсколько лѣтъ для прививанія и берется съ послѣдняго ребенка. Несмотря на убѣдительность факта, выведеннаго изъ такой огромной массы достовѣрныхъ наблюденій, Парижская Академія Наукъ сочла этотъ вопросъ столь важнымъ, что не осмѣлилась основать, на донесеніи доктора Breschet, рѣшенія, которое могло бы встревожить множество родителей; она назначила награду за лучшее разсужденіе, которое, къ первому числу будущаго Апрѣля, рѣшитъ, посредствомъ новыхъ доказательствъ, вопросъ: *Коровья оспенная матерія, настоящая и чистая, есть ли только средство предохранительное временное, или эта матерія теряетъ свою спасительную силу послѣ извѣстнаго числа прививаній.*

Змѣи, водившіяся въ лѣсахъ Кавказской Области.

Змѣи, кои составляютъ на Кавказѣ лакомое блюдо, не суть обыкновенныя, тѣмъ менѣе, ядовитыя; онѣ обитаютъ въ тамошнихъ лѣсахъ, въ особенности въ казенномъ лѣсѣ при Змѣиной горѣ, что близъ желѣзныхъ минеральныхъ водъ; онѣ никогда не бросаются на человѣка. Осматривая лѣса, особенно весной, для повѣрки выставленнаго въ лѣсу въ сажени дровянаго лѣса, мнѣ часто (говоритъ Г. Шелемъ) случалось видѣть змѣй десятками, грѣющихся на солнцѣ. Для употребленія въ пищу, готовятъ ихъ особымъ способомъ: предварительно вынаютъ за хвостъ, чтобы дать стечь жиру и негоднымъ частямъ внутренности; за тѣмъ вымачиваютъ въ щелоку нѣсколько сутокъ. Мясо этихъ змѣй чрезвычайно нѣжно; особенно маринованныя превосходятъ онѣ даже обыкновенныхъ нашихъ угрей. Онѣ бываютъ величиною отъ 1 до 2 аршинъ, цвѣта желтоватаго, почему и извѣстны на Кавказѣ подъ названіемъ желтопузовъ. Хотя, какъ сказано, онѣ не бросаются и не причиняютъ вреда человѣку, по при нанесеніи имъ ударовъ защищаются хвостомъ, имѣя въ немъ особенную силу. (Л. Ж.)

rozeciągając przez przypuszczenie do Merkurego spostrzeżenie, uczynione względem Ziemi, Jowisza i Saturna, to jest: że zsiadłość brył ich jest mniej więcej w stosunku odwrotnym odległości ich od Słońca. Żadne ciało niebieskie, po krzywiznie w sobie zamkniętej krążące, nie może nigdy tak się zbliżyć do Merkurego, jak ten kometa. W r. 1835 ten ostatni znajdował się od pierwszego w odległości około 15,000,000 wiorst, a w roku bieżącym przechodzić będzie w odległości tylko 2,500,000 wiorst. Z tego zatem można będzie przekonać się, jaki okaże skutek atrakcyja Merkurego, w czasie następnego powrotu komety do najbliższego punktu przysłonecznego i stąd wnosić o prawdziwości podanej przez Laplace zsiadłości Merkurego. P. Bromiker wykonał, pod kierunkiem Profesora Enckego, wielki rachunek, celem objaśnienia zawisłych od różnych planet zmian biegu tego komety, zasłanych w ciągu trzech ostatnich jego obiegów około słońca; na tych-to wyrachowaniach opartą jest bardzo szczegółowa efemeryda komety, do tego artykułu dołączona. (G.R.K.P.)

Konieczność częstego odnawiania materii ospy krowiej.

Zdaje się nam być rzeczą potrzebną, zwrócić uwagę lekarzy i szczepiących ospę krowią, na ważne spory, toczące się teraz po wielu akademiach, mianowicie Paryżkiej, wielce każdego z nas zajmować mogące. Idzie tu o rozstrzygnięcie kwestyi, oddawna już rzuconej przez niektórych postrzegaczy: czyli szczepienie ospy krowiej jest w ogólności, tylko środkiem ochronnym na pewny okres czasu, po upływie którego potrzeba powtórnie zaszczerpieć ją tejże samej osobie; czyli też materja ospy krowiej, pierwotkowo wywieziona z Anglii, skutek swój utracą, przeszedłszy przez kilka pokoleń? Coraz częstsze przypadki zjawiania się ospy naturalnej u osób, którym w dzieciństwie zaszczerpioną była ospa krowia, i ciągłe dostrzegania wielu uczonych lekarzy w Niemczech i Francji nad skutecznością powtórnego szczepienia, nastrożyły teraz, znanemu Doktorowi Breschet, możność ocenienia porównawczo przeszło 44,000 przypadków, a rezultat jego wnioskowań dowodzi, że materja ospy krowiej rzeczywiście utracą swoją własność ochronną, przeszedłszy przez pewną liczbę szczepień. Z tego wniosku oczywiście wynika, że potrzeba, ile możności, najczęściej sprowadzać z Anglii świeżą materję ospową, wziętą z wymion takich krów, z jakich brał ją Jenner; sam zaś rozsądek nie dozwala ufać materji, która już lat kilka do szczepienia służyła i bierze się z ostatniego dziecka. Pomimo dowodliwości factum, wyprobowanego z tak wielkiej masy wiarygodnych spostrzeżeń, akademja nauk w Paryżu, kwestyą tą uznała za tak delikatną, że, nie śmiejąc opierać na raporcie Dra Breschet swojej opinii, która by zatwierdzić mogła mnóstwo rodziców, wyznaczyła nagrodę za najlepszą rozprawę, w dniu 1-go Kwietnia roku następnego złożyć się mającą, która za pomocą nowych dowodów rozwiąże pytanie: *Czy materja ospy krowiej, prawdziwa i czysta jest tylko środkiem ochronnym tymczasowo, czyli też ta materja skuteczność swą, po pewnej liczbie szczepień, utracą?*

Węże, właściwe lasom obwodu Kaukaskiego.

Węże, na Kaukazie, do przysmaków stołowych należące, nie są zwyczajne, a tym bardziej nie są jadowite; legną się one w lasach tamiecznych, zwłaszcza w lesie Rządowym około Węzowej-góry (Змѣиная гора), niedaleko źródeł wody mineralnej żelaznej: nigdy jednak na ludzi się nie rzucą. Zwiedzając ten las, szczególnie podczas wiosny, dla rewizyi złożonego w stosy drzewa, zdarzyło się mi (powiada P. Szelem) często widywać po kilkanaście tych węzów, grzejących się na słońcu. Do jedzenia przygotowują je szczególnym sposobem: naprzód, wieszają za ogon, aby dać ściec tłuszczowi i nieczystościom z trzewów; potem moczą w ługu przez dni kilka. Mięso tych węzów jest niezmiernie delikatne, a marynowanych smaczniejsze nawet od naszych zwyczajnych węgorzy. Węże te bywają na 1 do 2 arsz. długie, a kolor mają żółtawy, dla czego też zowią je na Kaukazie *Żółtopuzami*. Lubo, jak się wyżej rzekło, nie rzucają się i nie szkodzą ludziom, potracone jednak bronią się ogonem, w którym wiele mają siły.